

**MASARYKOVA UNIVERZITA
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

Úvod do uměnovědných studií
semestrální práce

SUBKULTURA – MOD

Subkultura (subculture)

Pojem subkultura byl poprvé zmíněn a definován v roce 1947 jako „*pododdělení národní kultury, složené z kombinace sociálně situačních složek, jako je třídní status, etnický původ, městské nebo venkovské osídlení a náboženská příslušnost, které tvoří svou kombinací fungující jednotu, jež integračně upevňuje na ní se podílející jedince.*“

Podle *Velkého sociologického slovníku* je subkultura definována jako „*soubor specifických norem, hodnot, vzorců chování a životního stylu*“ charakteristický pro určitou sociální skupinu v rámci širšího společenství. Pojem je používán i pro specifickou skupinu či specifické společenství lidí, kteří jsou tvůrci a nositeli zvláštních, odlišných norem, hodnot, vzorců chování a zvyků. Liší se zpravidla svým image (symboly, vzhled, odívání) a viditelně odlišným životním stylem, i když se podílejí i na kultuře převažující a na fungování širšího společenství lidí, do něhož patří. Jde zpravidla o neformalizované sdružení lidí, kteří se vzájemně vyhledávají a podporují.

Vzhledem k nejednotnému pohledu na subkulturu a vzhledem k existenci řady jejích různých definic, bývá pojem subkultura zaměňován i s pojmy *hnutí, umělecká komunita* či *neformální sociální skupina*, a to zejména ve druhém z výše uvedených významů.

Subkultury bývají zkoumány nejčastěji v souvislosti se sociální stratifikací (subkultura bezdomovců), etnickou diferenciací (romská subkultura), náboženskou či politickou orientací (jehovisté, rastafariáni, satanisti, jogíni, anarchisté, yippies, neonacisté, hackeři, underground), způsobem života (squatters, hippies, hoboes, motorkáři, neohippies, yuppies), deviantním chováním (hooligans, skinheads, drogová subkultura), ale i s jinými preferovanými životními hodnotami či potřebami (chalupářská subkultura, trampové, vegetariáni, vegani, skaters, kulturisti, graffiti), s módním stylem oblékání (emo, indies), hudebními styly (technaři, metalisté, punkeři) aj. Zejména v posledních dvou oblastech dochází často i k tzv. *promiskuitě subkultur*, projevující se jejich střídáním v relativně krátkém časovém období.

Literatura:

L: LINHART, Jiří, VODÁKOVÁ, Alena. *Velký sociologický slovník. P-Ž*. Praha : Karolinum, 1996;
GORDON, Milton, M. The concept of the sub-culture and its application. In: GELDER, Ken, SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže : uvedení do problematiky*. Praha : Grada, 2010;
HOLMES, Robert. In: GEIST, Bohumil. *Sociologický slovník*. Praha : Victoria Publishing, 1992;
BRAKE, Michael. *Comparative youth culture : the sociology of youth cultures and youth subcultures in America, Britain and Canada*. London : Routledge, 1990.

MOD

Počátek Mods, což je zkratka slova Modernism, byl v Londýně roku 1958. Byly to partie mladých chlapců ze střední třídy, který byly v podstatě posedlí novými módními trendy. Poslouchali Jazz a Rhythm & Blues, ale později si osvojili i Soul, jamajské Ska a Bluebeat.

Původ této subkultury lze hledat v poválečném období ve dvou zemích, a to v Itálii a Velké Británii. Mladí lidé se chtěli odlišovat od svého okolí a nejlepším prostředkem byla móda. Nastala konjunktura průmyslu, mladí lidé se mohli zaměstnat a když měli prostředky, začali si kupovat módní oblečení. Největší popud pro mládež byly dva filmy z období "La Dolce Vita" a to "Holiday in Roma" s Gregory Peck a Audrey Hepburn a "La Dolce Vita" od režiséra Federica Feliniho. Gregory Peck tam Audrey Hepburn vozí na známém skútru "Vespa" a má oblečený značkový oblek.

Některá mládež žila v rodinách, které vlastnili obchody s oblečením. Tito Early Mods byli většinou ze střední třídy, a byly tedy posedlí novými módy a hudebními styly, jak tedy úzké italské obleky, Jazz a Rhythm & Blues. Do jejich oděvu se zahrnoval i zelený krátký kabát zvaný parka, který chránil oblek před zašpiněním. Svůj společenský život naplňovaly celonočním výlety. Jejich všeobecný názor byl hlavně odbočovat od řady Teddy boys (anglická subkultura 50 let). Tohoto názoru se zastávali i jejich rivalové - rockeři. Teddy boys byli ovlivněni americkým rock'n'rollem, Oblékačím stylem Edwardian a účesem Pompadour nebo quiff (v dnešní době jej lze vidět hlavně v psychobilly scéně).

Tento životní styl se vyvíjel a začal se nabízet všem anglickým mladým lidem všech vrstev. Mods se rozšířil i mimo hudebních zálib jako Jazz a Rhythm & Blues. Zahrnuje už i poslech Soulu (obzvlášť Motown), jamajského Ska a Bluebeatu. I oni se zavázali rozvinutí výrazného typu britské Beat hudby a R & B - například skupiny Small Faces, The Who and The Yardbirds. Méně známé anglické skupiny spojené se scénou Mod byly i The Action, The Creation, a John 'Children.

Hnutí Mod bylo vlastně produktem měnící se kultury a možná bylo nezbytné aby se celá scéna sama zahltila. V době kdy Bobby Moore (bývalý anglický fotbalista) držel Světový pohár v létě 1966, tak scéna mod byla na okraji zhroutení. Přispělo k tomu i medializování a napodobování Mod, ale i psychedelická hudba a začala vzrůstat kultura Hippies, a velmi mnoho módů opouští svou kulturu. Kultura Hippies ale představovala pasivní pohled na život, který byl opakem energického života módů. Kapely jako The Who a Small Faces změnili svůj hudební styl a už se neprezentovali jako mods.

"WE ARE THE MODS, WE ARE THE MODS, WE ARE THE MODS ..."

Citáty.

- "Mod je aforismus pro čisté žití s těžkými okolnostmi." - Peter Meaden

- "Já jsem Mockerem." - Ringo Starr (ve filmu A Hard Day 's Night, kde odpovídá na otázku zda je mod nebo rocker.)

- "Mod je kratší slovo pro 'mladý, krásný a hloupý' - my máme všechno z toho." - Pete Townshend (The Who)

Literatura:

Mark Kurlansky: 1968 – Rok, který otřásl světem (2007)

Kolektiv autorů (Václav Malík, Robert Fic, Radek Fic, Petr Karlíček, Petr Čáp:

Rock proti proudu (1992, 1993)

Mods!, Richard Barnes. Eel Pie (1979), ISBN 0-85965-173-8

All Dressed Up, Jonathon Green

Mod: A Very British Phenomenon, Terry Rawlings

This Is a Modern Life: The 1980s London Mod Scene, Enamel Verguren. Helter Skelter (2004), ISBN 1-900924-77-3